Parlament d'obertura del Simposi 2024 d'En Jordi Bilbeny

Autor: Jordi Bilbeny
Data de publicació: 22-11-2024

Parlament d'En Jordi Bilbeny, pronunciat a l'acte d'obertura del 23è Simposi sobre la Història Censurada de Catalunya. Arenys de Munt, 22 de novembre del 2024.

Com molts de vosaltres haureu vist, i molts d'altres haureu sentit comentar, el proppassat dissabte 12 d'octubre TVE va emetre el documental «Colón ADN. Su verdadero origen», en què, per mitjà de l'anàlisi d'ADN d'unes restes òssies conservades a Sevilla i atribuïdes a En Cristòfor Colom i al seu fill Ferran, i mercès a d'altres mostres preses fa vint anys a catalans i genovesos que tenien, respectivament, «Colom» i «Colombo» per primer cognom, s'arribava a la conclusió que l'Almirall, Virrei i Descobridor del Nou Món no podia ser genovès. Sí. Ho heu sentit bé: la conclusió sobre aquest particular era categòrica: En Colom no era genovès.

Ara bé: malgrat que jo, i l'Institut Nova Història en general, fa més de trenta anys que defensem el mateix posicionament, hem estat atacats, ridiculitzats, insultats, difamats, menystinguts, coaccionats, perseguits, rebutjats i obliterats, i sempre se'ns deia que el nostre silenciament i rebuig practicat a peu i a cavall pel món acadèmic, polític i intel·lectual català, era un cordó sanitari imprescindible per evitar el ridícul internacional i salvar el mètode científic inherent a tota recerca rigorosa, metòdica i objectiva.

Els nostres acadèmics i diletants afins a la història i al patriotisme intel·lectual, vinguin de l'àmbit historicista o polític, han defensat amb una visceralitat i virulència, per cert, gens pròpia d'investigadors èticament neutrals, que En Colom era genovès, perquè hi ha un munt de papers i documents que ho diuen. Incapaços de discernir entre un document original i una còpia adulterada, i incapaços d'adonar-se de la feina profunda que la censura d'estat ha exercit sobre tota obra escrita, impresa o no, s'han creat un món imaginari tancat sobre aquesta genovesitat intocable d'En Colom. I per més proves, dades, raons, documents, referències llibresques, pintures, gravats i mapes que hem aportat per no tan sols negar que En Colom fos genovès, sinó per afirmar que era català, tant ell com la resta de tripulants dels primers viatges transoceànics, el món acadèmic i el món intel·lectual han continuat menyspreant la informació que hem aportat en als darrers 30 anys i que esmicola i subverteix la història oficial d'aquests fets precisos.

Per posar un parell d'exemples paradigmàtics del que us exposo, deixeu-me que citi el recentment traspassat historiador Joan B. Culla, que va afirmar que l'aparent paradoxa que els historiadors catalanistes expliquin el mateix que els historiadors franquistes només es deu al fet «que fem servir el mateix mètode científic». L'altre exemple que vull posar és el d'En Vicent Partal, que, tot i que es vanta un cop rere un altre que no hi pot haver bon periodisme sense contrastar les fonts, per contra, en un editorial de Vilaweb, del 20 de febrer del 2020, hi afirmava que «la feina interessant que temps enrere va emprendre Jordi Bilbeny ha derivat amb els anys en un projecte impossible de defensar, en què les regles més bàsiques de la investigació historiogràfica han estat sistemàticament bandejades». Raó per la qual concloïa: «No, Colom no era català». I encara hi afegia que el nostre «Institut ha entrat en una espiral de "descobriments" que han perdut la raó de ser i que, fins i tot, de vegades causen estupefacció. Perquè s'ha volgut justificar com a lluita contra la censura i la descolonització mental allò que en tot cas és aversió al mètode. I sense mètode no hi ha ciència».

Però ara ha resultat que la ciència i el mètode científic ens donen la raó. I llavors, si la ciència coincideix amb l'Institut Nova Història i el criteri d'En Partal, d'En Culla i dels acadèmics catalans que viuen de fer d'historiadors coincideixen amb la història franquista i la història multisecular espanyolista, ¿no serà que, potser, són els nostres historiadors els qui no han tingut cap més altre mètode científic que copiar fil per randa la història colonial? ¿No serà que, més que voler tenir un coneixement precís dels fets, sota la catifa de la censura i més enllà del discurs de les clavegueres de l'Estat, el que han fet fins ara, en una mena de gregarisme atàvic, és viure en la comoditat del discurs oficial, perquè això no comporta cap risc ni cap perill ni pel seu estatus, ni, molt menys, pel seu modus vivendi? O ja hem oblidat que els historiadors catalans, que exerceixen la seva noble tasca de la docència i de l'estudi, cobren de l'estat espanyol? Ho hem oblidat ja, això? On és el seu mètode científic, el seu rigor acadèmic ara que la ciència els ha desmentit de dalt a baix i ha posat en evidència que els seus arguments, més que raons científiques, eren purs prejudicis?

M'ha fet una certa gràcia observar com, després del documental, han corregut a atacar-lo amb el pretext que les conclusions a què arriba són "acientífiques", i, fins i tot, En Vicent Baydal ha tingut l'immens valor d'afirmar que «hi ha un consens historiogràfic que dóna poc lloc al dubte sobre l'origen genovès d'En Colom». Doncs ja ho teniu! El consens historiogràfic i el desconeixement de les fonts convertit en mètode científic! Sí. Deia que fa una certa gràcia, si no fos que Catalunya es troba en la situació política i nacional en què es troba: al límit de la desaparició com a llengua, com a cultura i com a nació. I no som al límit de l'aniquilació de la nostra memòria col·lectiva, perquè ara farà cent anys que En Lluís Ulloa va posar la primera pedra de la reconstrucció del nostre passat, afirmant que En Colom era català. Dada que va recollir i assumir En Ferran Soldevila, potser el més rellevant i conspicu de tots els nostres historiadors contemporanis, que la va repetir tant com va poder en tots els seus articles i llibres, al llarg de la seva vida. I, ara, finalment, la tasca de la reconstrucció del nostre passat la continua duent a terme l'Institut Nova Història. Amb els nostres estudis, amb els nostres articles, les nostres conferències, la nostra universitat i els nostres Simposis.

Vam començar amb En Colom i la descoberta catalana d'Amèrica. I ho hem anat ampliant a mesura que anàvem incorporant noves troballes. Algunes tan sols venien a completar d'altres recerques. Però, d'altres, per la seva novetat, era normal que, com diu En Partal, creessin estupefacció. Però això no era el fruit d'una dada inventada, sinó d'una falsa creença sostinguda en consens. Com més aprofundim en el nostre passat, més troballes incomprensibles ens vindran a trobar. Però el deure d'un historiador rigorós, d'un intel·lectual compromès, o d'un periodista competent, no és matar el missatger, denigrar-lo o ridiculitzar-lo, sinó tenir en compte la troballa i estudiar-la a fons. Encara que això ens suposi restar al marge del consens general i de l'amiguisme professional. Nosaltres ens devem a les dades, a la recerca, a la informació. Però no de forma cínica i perversa. Sinó fidel, humil, honesta. Suposo que per això mateix ara la ciència ens dóna la raó i justifica i avala que, si més no, pel que fa a En Colom, teníem i tenim criteri i som en el camí correcte. Si En Colom no és genovès és que era català. El documental no ho diu ben bé així, ans, com ja ens tenen avesats els espanyols, tan sols es diu que havia de ser un ciutadà «de la Corona de Aragón» i del «arco mediterráneo». Nogensmenys, es dóna la immensa casualitat que l'únic arc mediterrani que hi havia a la Corona d'Aragó era la Nació Catalana. I aleshores, tal com nosaltres defensem, En Colom era català. Ho vorem. Espero que ho vegem. I desitjo que tots aquells que han utilitzat la seva situació de poder per difamar-nos quedin a ulls de tothom ara definitivament retratats.

Nosaltres, mentrestant, continuarem investigant i donant a conèixer els resultats de les nostres recerques arreu on se'ns convidi i arreu on puguem. Per 23è any quasi consecutiu tornem a ser a Arenys de Munt. Hi tornem a ser, aquest cop, amb més convicció que mai, perquè la Ciència ens dóna la raó. Hi tornem a ser per continuar recuperant la nostra memòria i la nostra història tergiversades i esborrades per la censura d'estat. Hi tornem a ser perquè creiem més que mai que restituir el passat ens ajuda a ser. Ens ajuda a desintoxicar-nos. Ens ajuda a descolonitzar-nos. Ens ajuda, certament, a millorar i a recuperar la dignitat com a persones i com a país. Però, sobretot i fonamentalment, ens ajuda a imaginar el futur i a voler-ho complet, ben nostre. Ben nostre i ben lliure. Perquè jo sóc dels qui encara creiem que no hi ha veritat sense llibertat, ni, molt menys encara, llibertat sense veritat.

Gràcies a tots i a totes per ser un cop més aquí. Per acompanyar-nos i per fer possible aquest simposi i per fer possible el somni de la nostra futura llibertat. Moltes gràcies. Moltíssimes gràcies!

Jordi Bilbeny

Solivella, 21 de novembre del 2024